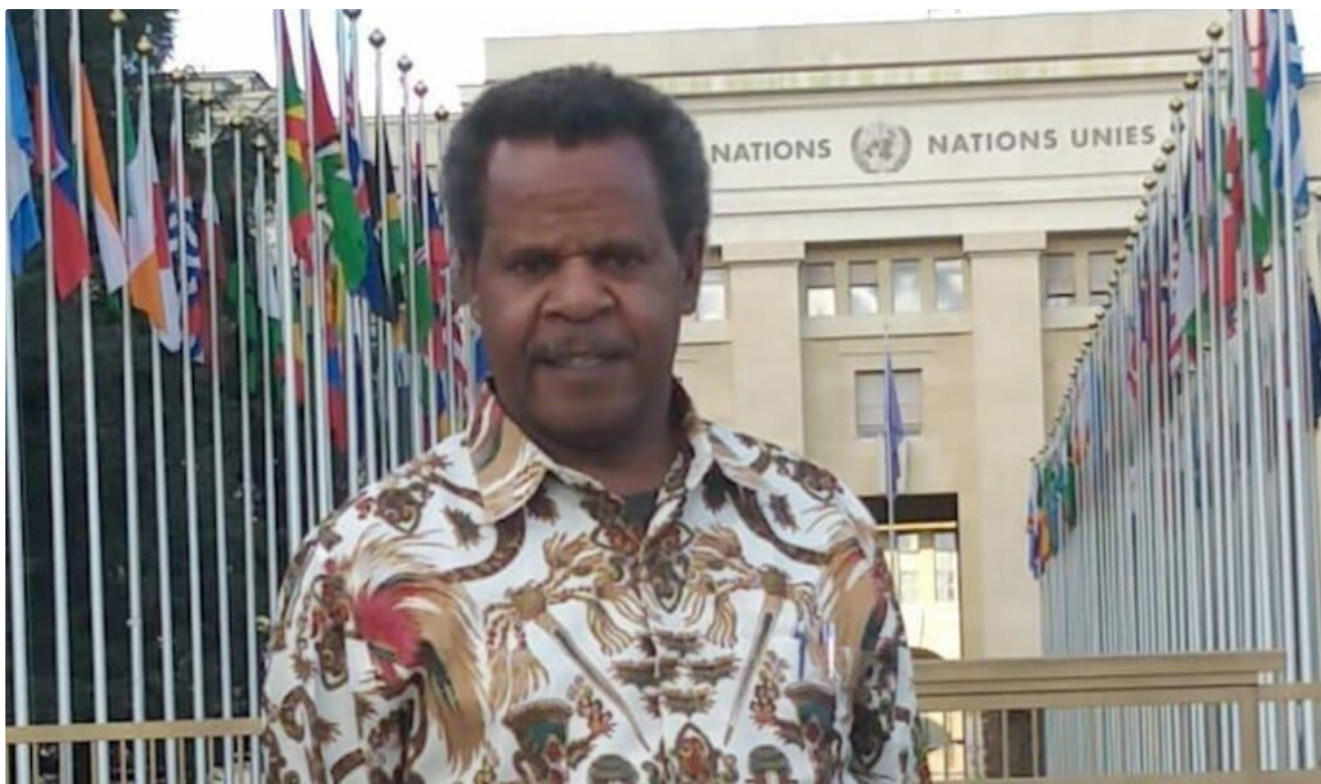

‘Als je je als Papua hebt uitgesproken voor een referendum of voor vrijheid, dan word je als terrorist gezien’

Theo Hese gem is directeur van de Papua Justice and Human Integrity Foundation. Enkele weken geleden deed hij via Asia Pacific Report een oproep aan president Widodo, om duidelijk te maken wat precies het doel is van de toenemende militaire operaties op Papua. Vanuit Wamena, in de hooglanden van Papua, sprak hij met het *Nederlands Dagblad*.

Jan van Benthem 8 mei 2021 aangepast 08:06

Theo Hese gem

(beeld nd)

► WAMENA

Hoeveel mensen zijn er nu extra gevlucht ?

‘Doordat internet en daarmee ook sociale media als WhatsApp zijn afgesloten, zijn daarover geen exacte gegevens. Het is wel duidelijk dat er honderden extra troepen zijn gearriveerd

nadat het label terrorisme op de OPM (en met name het Papua bevrijdingsleger) is geplakt. Daaronder is ook de Pasukan Setan, een speciale eenheid die 'de troepen van de duivel' wordt genoemd. Bewoners van dorpen voelen zich niet meer veilig en zijn naar andere plaatsen vertrokken.'

Was de dood van de generaal een aanleiding die Jakarta wel goed uitkwam?

'Dat terrorismelabel zat er al aan te komen en werd in Jakarta al eerder genoemd. Het was er ook gekomen zonder de moord op deze generaal.'

Kunnen de 750.000 mensen die de petitie tegen het verlengen van huidige 'Speciale Autonomie' en voor zelfbeschikkingsrecht hebben getekend, nu ook worden bestempeld als separatist of terrorist?

'Ja, zeker gezien de uitspraak van minister Mohammad Mahfut van Politieke, Juridische en Veiligheidszaken. Hij heeft gezegd dat niet alleen de gewapende tak voor een onafhankelijk Papua wordt gezien als terroristisch, maar iedereen die daarbij betrokken is. Ik ben bang dat de definitie heel ruim wordt genomen. Als je je als Papua hebt uitgesproken voor een referendum of voor vrijheid, dan word je als terrorist gezien. De Papua-bevolking voelt dit als een grote bedreiging. Denk ook aan de uitspraak van de voorzitter van het Indonesische parlement: 'Eerst de criminelen uitroeien, daarna praten we wel over mensenrechten.' Dat is een blamage.'

Hebt u een reactie gehad op uw vragen aan de president?

'Nee, daarop is geen reactie gekomen. Mijn bedoeling was, de Indonesische regering voor te stellen een dialoog op gang te brengen, omdat de militaire aanpak alleen tot meer geweld zal leiden en geen oplossing is voor het conflict.'

Kan president Widodo de militairen in de hand houden?

'Als je ziet dat zijn eigen bevolking op Papua nu slachtoffer is van mensenrechtenschendingen, dan is mijn conclusie dat Widodo als burger geen macht heeft over de militairen.'

Eigenlijk is de president de hoogste bevelhebber en zou hij het initiatief kunnen nemen om de vrede te herstellen. Maar dat gebeurt niet en dan is de vraag of het de militairen zijn die de echte macht hebben of mensen met andere belangen. Je ziet ook dat mensenrechtzaken onopgelost blijven.'

[Lees ook](#)

Indonesië stuurt nog meer troepen om de 'terroristen uit te roeien'

Kerken op West-Papua hebben de VN opgeroepen een missie te sturen. Heeft die oproep zin?

'Ja, en ik steun die oproep van harte. Die is echt tot stand gekomen op basis van geluiden uit de kerken en gemeenten. Belangrijk daarbij is dat Indonesië ervaring heeft met het op gang brengen van een dialoog zoals eerder op Atjeh. De regering zou open moeten staan voor een bezoek van de VN, zodat de wereld kan weten wat er in Papua gaande is. Hoe het dan verder gaat, kunnen we dan bespreken, maar openheid is vooral belangrijk voor Papua. De beslissing om OPM als terroristische organisatie aan te merken is ook bedoeld om verwarring te zaaien, omdat Indonesië in een slecht daglicht is komen te staan door de jarenlange weigering van een VN-onderzoek.'

Is er in Papua zelf ook kritiek op de dodelijke acties van TPN-OPM, zoals de moord op twee leraren, afgelopen maand?

'Ja, daarvoor is onder de Papuagemeenschap wel discussie geweest. Dit was geen humane actie, ook al probeerde de OPM-kant de moorden te rechtvaardigen door te zeggen dat het 'duidelijk informanten van het leger' waren. In een oorlogssituatie zou het volgens hen gerechtvaardigd zijn dergelijke informanten te doden. Ik veroordeel dat en het is ook niet geloofwaardig in de strijd voor een onafhankelijk West-Papua. Daarbij mogen geen burgerslachtoffers vallen. De inzet voor onafhankelijkheid moet vreedzaam zijn.'

Worden bij de operaties speciale groepen burgers doelwit?

‘Het is mijn vrees dat hetzelfde gebeurt als bij eerdere operaties en dat de militairen als ze de OPM-strijders niet kunnen vinden, gewone burgers zullen pakken, naast mensen die zich uitspreken tegen het geweld, zoals dominees en mensenrechtenactivisten.’

Loopt u zelf gevaar, als directeur van mensenrechtenorganisatie?

‘Ik word vaak geterroriseerd via de telefoon, WhatsApp en dergelijke. Zo hebben hackers mijn foto gemonteerd in fake-berichten als zou ik zelf een OPM-terrorist zijn. Maar ik blijf mijn werk doen en ik hou daarbij goede contacten met het leger en de politie.

Als ik mensenrechtenschendingen onderzoek, doe ik dat transparant en onderzoek ik alle schendingen, ook die zijn begaan door de Papua-strijders.’ <

